

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc@regeringskansliet.se
betankande@elanders.com

Begäran om yttrande över Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid, S2024/01708

Sammanfattning

Länssstyrelsen Östergötland tillstyrker förslaget i sin helhet. Länssstyrelsen Östergötland vill särskilt framhålla vikten av att ge ett kompletterande uppdrag till landets länsstyrelser då de är statens regionala företrädare. Myndighetens roll skulle kunna vara att säkerställa att de mindre kommunerna får en del av lärandet. Myndigheten har flera verksamheter som möter invånare eller är stöd för verksamheter som möter ohälsa och där suicidalrisk finns. Myndigheten stödjer även förebyggande arbete i den regionala kontexten.

Länssstyrelsen Östergötland föreslår att följande bör ske:

- Det suicidpreventiva arbetet behöver utvecklas genom kunskapsutbyte med länsstyrelsen djurskyddskontroll då personer som har djur som far illa ofta är kopplat till människors dåliga mående och därför till suicidrisk. Detta kan bland annat göras genom kunskapshöjande insatser mellan myndigheter och andra instanser som jobbar med suicidprevention och djurskydd. Personer som djurskyddskontrollen kommer i kontakt med behöver fångas upp från humansidan och ges möjlighet till stöd.
- Ge länsstyrelserna ett finansierat kompletterande uppdrag så de kan vara med i dialoger vid lärande regionalt och nationellt, då de är regionala företrädare.
- Ge hållbara förutsättningar för både små och stora kommuner för ett jämställt lärande.

2025-01-19

- Ta med och genomför barnkonsekvensanalyser.
- Ta även med suicidförsök för att få ett ännu bättre jämställdhetsperspektiv.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland vill i denna remiss även belysa önskemål för suicidpreventiva arbetet framåt. Många suicidhandlingar är impulsiva och utförs i anslutning till en drabbande livshändelse som utlöst en akut kris. Detta kan hända individer som fråntaget sitt husdjur.

Länsstyrelsen Östergötland ser det hjälpsamt att lätta upp sekretessbestämmelserna för kommunikation mellan verksamheter som finns till för att stödja individer med ohälsa och ibland suicidalrisk. Där är Länsstyrelsen en viktig part då de bland annat gör hembesök hos djur som far illa. Ofta finns då en ohälsa hos ägaren. På så sätt kan man jobba parallellt för individen/familjen och djurens bästa. Då kan individen (eller individer runt om) med ohälsa och suicidalrisk snabbare erbjudas olika former av stöd.

[Lex Maja](#) underlättar dialog när hälso- och sjukvården eller socialtjänsten uppmärksammar djur som kan fara illa och behöver omhändertas av Länsstyrelsen. Det skulle behövas något motsvarande för Länsstyrelsen när de i sin tur uppmärksammar individer och familjer med psykiskohälsa eller hemförhållanden som kan behöva stöd av socialtjänsten eller hälso- och sjukvården. Det skulle öka möjligheten att snabbare erbjuda stöd till individer och familjer som behöver det. I dag finns inget lagkrav på orosanmälan för vuxna, endast för barn. Skulle det vara lag på att vuxna orosansmäls ökar skydd även för barn i dess närhet. Det skulle skapa ett mer jämlikt stöd för individens bästa oavsett ålder eller vara man är bosatt.

Remissyttrande

Generellt ser Länsstyrelsen Östergötland positivt på att införa förslaget livsviktigt lärande – fler vägar till kunskap för att förebygga suicid utifrån föreslagna punkter:

2025-01-19

- En nationell utredningsfunktion som ska bidra till samhällets lärande om suicid inrättas vid Folkhälsomyndigheten.
- Bättre förutsättningar för lex Maria- och lex Sarah utredningar av suicid och suicidförsök skapas genom större möjligheter att utbyta information, kunskapshöjande uppdrag till Socialstyrelsen och IVO, samt särskild tillsynsinsats.
- En statlig satsning genomförs för att stimulera arbetet med suicidpreventiva analyser på lokal nivå.

8.3.2 Statlig satsning för att stödja utvecklingen av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan

Länsstyrelserna vars grunduppdrag inkluderar att samordna statens insatser inom länet har i utredningen övervägts som ett alternativ till Folkhälsomyndigheten att säkerställa samordningen av suicidpreventiva analyser i lokal samverkan. Länsstyrelsen Östergötland ställer sig bakom utredarnas bedömning att länsstyrelserna idag inte har motsvarande förkunskaper inom suicidprevention som Folkhälsomyndigheten har.

Länsstyrelsen Östergötland vill belysa att länsstyrelserna har en regional närvaro och nätverk i frågor som berör det suicidpreventiva arbetet och kan därmed vara med vid inhämtande av erfarenheter och kunskap likt regioner, kommuner och SKR. Det finns många beröringspunkter till de uppdrag länsstyrelserna har idag som bland annat uppdrag inom ANDTS, trygghet, samhällsplanering, våld- och brottsförebyggande. Även uppdrag som uppmärksammar eller får hot om suicid så som handläggning vid djurskydd.

Länsstyrelsen Östergötland anser att myndigheten skulle vara hjälpt av att få ett formellt kompletterande uppdrag för att lättare kunna vara regeringens förlängda arm regionalt kring suicidprevention. Ett sådant uppdrag gör det möjligt att vara en viktig samhällsaktör som kan och vill vara med i lärandet kring det suicidförebyggande arbetet lokalt, regionalt och på nationell nivå. Länsstyrelserna har redan idag goda kontakter med lokala aktörer och kännedom om hur man kan nå samt stödja utifrån de lokala förutsättningarna och behoven. Länsstyrelsen Östergötland ställt sig bakom den regionala suicidstrategin, 2015–2025. Om Länsstyrelsen Östergötland skulle få ett formellt uppdrag skulle det fortsätta samverkan och lärandet

2025-01-19

kring suicidprevention kunna fördjupas och utvecklas. I dag är möjligheten begränsade då det inte finns formellt uppdrag.

En stor del av arbete med att främja god psykisk hälsa och förbygga suicid bygger på att stärka skyddande faktorer för att undvika risker för ohälsa. Flera länsstyrelser jobbar redan idag utifrån kunskaper kring risk- och skyddsfaktorer. Länsstyrelsen Östergötland arbetar sedan 2019 med risk- och skyddsfaktorer tillsammans med länets kommuner för att främjande och förebyggande goda och jämlika uppväxtvillkor för barn och unga i länet, under projektnamnet Alla barn i Östergötland. För det krävs ett kunskapsbaserat arbete och från forskningen framkommer att genom att stärka de skyddande faktorerna kan de påverkande faktorer som utgör en risk sänkas. Detta arbete är ytterligare ett arbete som kan vara en lärande del i det suicidpreventiva arbetet.

9.4.3 Kommuner

Den satsning på suicidpreventiva analyser i samverkan som föreslås är frivillig för kommunala verksamheter att delta i och innebär inte någon ny skyldighet för kommunerna. Länsstyrelsen Östergötland vill belysa att det finns risk att dessa endast utförs av större kommuner då länets små kommuner redan nu utmanas med att tjänstepersoner med strategisk roll ofta får bära många olika uppdrag.

9.7.1 Barn

I utformningen av förslagen har särskilt beaktande tagits kring barnkonvention grundprinciper. Länsstyrelsen Östergötland vill även belysa vikten av barnkonsekvensanalyser.

9.8 Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Länsstyrelsen Östergötland vill belysa risken med att endast ta med lärandet av genomförda suicidfall. Risken med detta är att missa lärandet även av suicidförsök då det är fler män som fullbordar sina suicidförsök och fler kvinnor som försöker.

2025-01-19

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnat länsråd Jenny Knuthammar med samordnare för ANDTS Lina Blom som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tjänsteförättande enhetschef Åsa Hedberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.